प्रेतसूतके । त्रिरात्रेण सकुल्यास्तु स्नात्वा शुध्यन्ति बान्धवाः" इह० । सपिण्डशब्दे दृश्यम् । [अन्ये ।

सकृत् अव्य० एक+नि० । १एकवारे अमरः । २विष्ठायां स्त्री

सकृत्प्रज पुंस्त्री० सकृत् एकवारं प्रजायते प्र+जन–ड । १काके अमरः स्त्रियां ङीष् । २एकवारजातापत्ये च ।

सकृत्फला स्त्री सकृत् फलति फल–अच् । कदलीवृक्षे राजनि०

सकृद्गर्भ पु० सकृद् गर्भो यस्य । खेसरे राजनि० एकवार गर्भवत्यां स्त्रियां स्त्री ।

सकृद्वीर पु० कर्म० । एकवीरवृक्षे राजनि० ।

सक्त त्रि० सन्ज–क्त । १आसक्ते २अविरते च हेमच० ।

सक्तु पु० सन्ज–तुन् किच्च । भ्रष्टयवादिचूर्णे (छातु) शब्दच० "मेषादौ सक्तवो देया वारिपूर्णा च गर्गरी" ति०त० ।

सक्तुफला(ली) स्त्री सक्तव इव क्षुद्राणि फलान्यस्याः वा ङीप् । शमीवृक्षे अमरः ङीबन्तः तत्रार्थे शब्दर० ।

सक्थि न० सन्ज–क्थिन् । १ऊरौ अमरः २शकटावयवभेदे च उणादि० । बहु० स्वाङ्गे अच्–समा० । मृगसक्थ इत्यादि । [इन्द्रियत्वदेहत्वादिधर्मः ।

सखण्डोपाधि पु० कर्म० । बहुपदार्थघटिते धर्मे यथा

सखि त्रि० सह समानं ख्यायते ख्या–डिन् नि० । सौहार्द्दयुक्ते अमरः । सखायौ सख्या सख्युरित्यादि ।

सखी स्त्री सखि+स्त्रीत्वे ङीप् । १सहचर्य्यां हेमच० २वयस्यायाम् अमरः ।

सख्य न० सख्युर्भावः यत् । १मित्रतायां २सौहार्दे च ।

सगन्ध पु०सह गन्धेन लेशेन वा सहस्य सः । १ज्ञातौ त्रिका० २गन्धयुते त्रि० ।

सगर पु० सह गरेण विषेण जातः । १सूर्य्यवंश्ये नृपभेदे "सगरात् सागरोजातः" इति पुराणम् । स च सुबाहुनामराजतः यादव्यां जातः तत्सपत्न्या गरदानेऽपि स न समार तत्कथा "तस्या (और्वस्या) श्रमे च सा गर्भं सुषुवे ज्वलनप्रभम्' । व्यजायत महाबाहुर्गरेणैव सह द्विज ! । सगरो नाम तेनाभूत् बालकोऽतिमनोहरः" पद्मपु० १३अ० । २विषयुक्ते त्रि० ।

सगर्भ पु० सह समानो गर्भोऽस्य । १सहोदरे भ्रातरि शब्दर० । सह गर्भेण । २गर्भयुक्ते मध्यवर्त्तिसूक्ष्मपत्त्रयुक्ते कुशदूर्वादौ त्रि० स्त्रियां टाप् । [भ्रातरि ।

सगर्भ्य पु० समाने गर्भे भवः यत् सहस्य सः । सहोदरे

सगोत्र न० सह समानं गोत्रम् सहस्य सः । १कुले शब्दच० सह समं गोत्रमस्य । २ज्ञातौ त्रि० अमरः ।

सग्धि स्त्री अद–क्तिन् नि०सह ग्ध्या सहस्य सः । सहभोजने अमरः ।

सङ्कट त्रि० सम+कटच् सम्+कट–अच् वा । १अल्पावकाशे स्थाने अमरः । २संबाधे ३दुःखे "नरोमुच्येत सङ्कटादिति" देवीमा० । ४देवीभेदे स्त्री ज्योतिषोक्ते दशाभेदे च स्त्री टाप् । दशाशब्दे ३४८४पृ० दृश्यम् ।

सङ्कथा स्त्री सम्+कथ–भावे अ । परस्परकथने हेमच० ।

सङ्कटाक्ष पु०सङ्कटं संबाधमक्षति अक्ष–अण् । धववृक्षे विश्वः

सङ्कर पु० सम्+कॄ–कर्मणि अप् । १सम्मार्जन्यादिभिः क्षिप्ते रजसि अमरः । इतरजातिपुरुषेण इतरजातिस्त्रियां २जाते जातिभेदे । भावे अप् । ३मेलने ४परस्पराभावसामानाधिकरण्ये सत्येकाधिकरणवृत्तित्वे च स च जातिबाधकः । "व्यक्तेरभेदस्तुल्यत्वं सङ्करोऽथानवस्थितिः । रूपहानिरसंबन्धो जातिबाधकसंग्रहः" सि० मु० । यथा भूतत्वाभाववति मनसि मूर्त्तत्वस्य सत्त्वात् मूर्त्तत्वाभाववति च गगने भूतत्वस्य सत्त्वात् भूम्यादिभूतचतुष्टये चोभयोः सामानाधिकरण्यात् तयोर्न जातित्वम् । वर्णसङ्करजातिश्च नानाविधा दिङ्मात्रमत्रोच्यते "वक्ष्ये सङ्करजात्यादि इत्युपक्रमे "विप्रान्मूर्द्धावसिक्तो हि क्षत्रियायां, विशः स्त्रियाम् । जातोऽम्बष्ठस्तु शूद्रायां निषादः पार्षदोऽपि च" इत्यादि गरु० ९६अ० । "स्त्रीषु दुष्टासु वार्ष्णेय ! जायते वर्णसङ्करः" गीता । ५अलङ्कारभेदे अलङ्कारशब्दे ४०५पृ० दृश्यम् । ६संसर्गे स्पर्शादिसम्बन्धे चण्डालादिसङ्करे भवनादिदहनादि तत्र च प्रायश्चित्तादि प्रा०वि० उक्तं यथा

"अथ चाण्डालसङ्करप्रायश्चित्तम् । तत्र च्यवनः "चाण्डालसङ्करेषु भवनदहनं पूरणं सर्वभाण्डभेदनं दारवाणाम् तक्षणं शङ्खशुक्तिरजतचेलानामद्भिः प्रक्षालनं कांस्यताम्राणामाकरशुद्धिः सौवीरपयोदधितक्राणां परित्यागः शेषरसयवसद्रव्यरक्षणं गोमूत्रयावकाहारो मासं क्षपयेत् बालवृद्धस्त्रीणामर्द्धं प्रायश्चित्तम् आषोडशाद्बालः सप्तत्यूर्द्धं स्थविरः चीर्णे प्रायश्चित्ते ब्राह्मणभोजनं गोशतञ्च दद्यादभावे सर्वस्वम्" । पूरणं पूर्वमृत्तिकाकर्षणेन मृत्तिकान्तरदानम् तक्षणं वास्यादिनांशवियोजनम् भाण्डभेदनं मृण्मयभाण्डभेदनम् । आकरे अग्नावित्यर्थः अग्निसंयोगात्ताम्रादीनामुत्पत्तेः । शेषरसानां लाक्षादीनां यवसद्रव्याणां च धान्यानां रक्षणम् । तथा च पराशरः "आकरे तु भवेच्छुद्धिरारकूटे सकां-